

VALTUUSTOALOITE

Taipalsaaren kunnanvaltuustolle
Päivämäärä: 15.12.2025

Lehtoneidonvaipan suojelun huomioiminen Konstunrinteen rakentamisessa

Ref.: Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kirje 26.9.2025 (ELY toimittanut erikseen Taipalsaaren kunnalle)

1. Tausta

Lehtoneidonvaipasta (*Epipactis helleborine*) on tehty havaintoja kesällä 2025 Konstunrinteen kaava-alueella ja muuallakin Konstussa. Lehtoneidonvaippa on luonnonsuojelulain (9/2023) 69 §:n nojalla annetun luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) 6 §:n mukaisesti koko maassa rauhoitettu kasvilaji.

Konstunrinteen asemakaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen. Konstunrinteen asemakaavan valitusprosessin aikana ei ollut tietoa lehtoneidonvaipan esiintymisestä kaava-alueella, eikä näin ollen kyseistä seikkaa ole huomioitu KHO:n päätöksessä, eikä sitä edeltävässä Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöksessä.

Lehtoneidonvaippa on kookas kämmekkä, joka on hyvin muunteleva ja eri näköinen erilaisilla kasvupaikoilla. Lehtoneidonvaippa suosii lehtomaisia metsiä, mutta sitä tavataan myös kangasmetsistä, harjujen rinteiltä ja kallioisista metsistä. Kasvi on monivuotinen ja leviää maavarren ja siementen avulla. Itämisestä kasvaminen kukkivaksi yksilöksi voi kestää 10 vuotta. Suuresta koostaan huolimatta laji sulautuu usein hyvin ympäristöönsä ja yksittäisiä yksilöitä ei välttämättä huomaa, ellei osu aivan viereen. Lehtoneidonvaipan esiintymisalueen kartoitus on luotettavinta tehdä lajin kukinta-aikaan heinä-elokuussa.

Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Luonnonsuojelulain 82 §:n mukaan poiketen siitä, mitä 74 §:ssä säädetään, aluetta saa käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan ja rakennuksia sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia.

Rauhoitetun lajin esiintyminen kaava-alueella tulee ottaa huomioon alueelle rakennettaessa. Ennen rakennusluvan myöntämistä tai esimerkiksi kunnallistekniikkaan liittyvää rakentamista, tulee varmistaa, ettei rakennettavalla alueella kasva lehtoneidonvaippaa (tai muutakaan luonnonsuojelulailla suojeltua lajistoa).

Mikäli lehtoneidonvaippayksilöitä kasvaa kaavassa rakennuspaikoiksi tai muutoin rakennettaviksi osoitetuilla alueilla, tulee ne ensisijaisesti pyrkiä säilyttämään rakennustoiminnan yhteydessä. Mikäli tämä ei ole mahdollista tai kasvien elinympäristö tulee muuttumaan niin paljon, että niiden säilyminen on epätodennäköistä, tulee toissijaisesti hakea luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista

Lite1, Lehtoneidonvaipan havaintoja kesällä 2025
Havaintoja punaisella merkityillä alueilla (kukkaa on havaittu laajemminkin Konstussa)

 Havainto

poikkeusta lajin suojelusta ELY-keskukselta (1.1.2026 lähtien Lupa- ja valvontavirastolta). Tällöin on suositeltavaa mieluummin hakea lupaa siitä, että virkistyslähdistölle sopivaan paikkaan kuin hävittää ne. Ilman myönnettyä poikkeuslupaa kasveja ei saa siirtää tai hävittää.

2. Perustelut

Rakentaminen voi aiheuttaa peruuttamattomia vahinkoja rauhoitetuille lajeille, ellei ennakkotarkastuksia ja turvatoimia toteuteta. Aloitteella varmistetaan, että kunta toimii ennakoivasti ja yhteistyössä viranomaisten kanssa, ja että tonttien ostajat saavat ajoissa tiedon lupaprosessiin liittyvistä sekoista. Luontoselvitysten päivittäminen ennen kunnallistekniikan rakentamista tai tähän liittyvien raivaustöiden aloittamista sekä rakennuslupien myöntämistä on välttämätöntä, koska alkuperäiset selvitykset ovat puutteellisia.

3. Aloite

Me allekirjoittaneet esitämme, että kunnanvaltuusto päättää seuraavat toimenpiteet:

A) Luontoselvityksen päivitys: Kunta päivittää luontoselvityksen ennen kunnallistekniikan rakentamista tai tähän liittyvien raivaustöiden aloittamista, jotta rauhoitettujen lajien suojelu ja huomioiminen rakentamisessa voidaan varmistaa. Selvitys tehdään lehtoneidonvaipan kukinta-aikana heinä-elokuussa, jolloin laji on parhaiten havaittavissa.

B) Tiedottaminen: Kunta tiedottaa tontin ostajille lehtoneidonvaipan esiintymisestä kaava-alueella ja sisällyttää rakennuslupien lupaehtoihin veloitteen tarkistaa rauhoitettujen lajien esiintyminen (erityisesti lehtoneidonvaippa) ja veloitteen hakea luonnonsuojelulain 83 §:n mukaista poikkeusta lajin suojelusta ennen töiden aloittamista.

C) Yhteistyö: Kunta tekee yhteistyötä ELY-keskuksen ja 1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontaviraston kanssa ohjeistuksen, suojavyöhykkeiden ja muun asiantuntija-avun saamiseksi.

D) Rahoitus: Kunta osoittaa määrärahan luontoselvityksen päivittämiseen.

4. Liitteet

Liite 1 Konstunrinteen asemakaavan muutosalueen kartta ja lehtoneidonvaipan havainnot kesällä 2025 (havaittu laajemminkin Konstussa)

Taipalsaarella 15.12.2025

Seppo Mutta
Kunnanvaltuutettu
Taipalsaari-liike

Eeva Kurenniemi Vihreä
valtuustoryhmä

Jaana Arponen
Kunnanvaltuutettu
Taipalsaari-liike

Hanne Seppäläinen
Valtuutettu, SDP

Marika Frilander
Valtuutettu,
SDP

Turo Haapamäki
Valtuutettu,
SDP

Jenni Valtonen
Varavaltuutettu, SDP

Anne Temonen
Valtuutettu,
SDP

